

Pjesma za malu djecu i velike ljude

Troje braće jednom u noć
I u mrak zaluta,
Pa se našla do tri brata
Slaba usred puta.
Ja sam Hrvat, ja sam Sibirin,
A ja sam Slovenac...
...Mrak se gali, munja bljesnu,
A grom zagromori,
Iz oblaka sve u noći
Gospod progovori:

Split

Viste braćo do tri svijeta,
Ali jedan vijenac,
Zaigrajte moćno kolo
Da se zemlja trese,
Nek vas sloga, sklad i ljubav
U nov dan ponese,
Pa će biti naša zemlja,
Što je jednoć bila:
Domovina majka sreće
Boravište vila.

R. KATALINIĆ JERETOV

IZLET NA MEDVEDGRAD

Eto, dan prije, dogovorismo se u školi u razredu našeg drugog ce. Gospodin učitelj nije još nikada bio na ruševinama starog Medvedgrada na Zagrebačkoj gori, pa želi onamo na izlet. Dobro. Pratiće ga sedmoro daka: Tomislav, Rudo, Petar, Drago, Edo, Vlado i Štefek. Kako vidite, zastupana su narodna i međunarodna imena.

Izlet je jednostavan, zato i ne treba za njega mnogo priprema. Dosta je jedna uprtnjača na leđa i ovaj put bez školskih knjiga, te raznih zvrkova, nogometnih sličica i drugih dragocjenih

predmeta s kojima si naši daci zaslađuju, tajno ispod klupe, inače dosadni školski život. U uprtnjaču treba natrpati jela, da njim nadoknadimo sile, koje ćemo izgubiti penjući se uz strmi brijeg.

Svi ostali daci, koji ne idu na Medvedgrad, doći će sutra kao obično u školu. Nimalo priyatna stvar, ali mora se.

Sutradan, već i prije pet sati ujutro čekaju daci na iličkoj mitnici učitelja sa zešnjom u duši, hoće li on doći ili neće. Da nije opet bolestan, kako to

često biva?! Nije! Eno ga, ide. I to kao obično svaki dan. U bijelim hlačama i bijelim cipelama. Kao da ide na Zrinjevac a ne u planinu. No, na zdravlje! Zar on ne pozna mučno uspinjanje?!

Daci potrčšaše učitelju ususret i duboko se klanjaju. Kao u kinu u filmu »Faks Muviton«, gdje se ljudi klanjaju kod dočeka raznim prinčevima i ministrima. Daci javljaju tužnu vijest:

— Drago i Petar nisu došli.

Nadaju se da će oni stići naknadno i trčati za njima, i tako se uputiše izletnici planinari. Nije se došlo niti do kraja grada, kruške iz uprtnjača sve pojedose. Jao! Tako rano i natašte! Međutim, idemo dalje! Izvan grada su. Ušli su u divnu gorsku prirodu ranog ljetnog jutra. Stadoše pred hrastom uz cestu. Učitelj pita:

— Kakvo je ovo drvo?

— Jablan.

— Nije zaboga!

— Onda je — vrba.

— Još ljepše!

— To je — lješnjak!

— Na zdravlje! Zaprepašćuje se učitelj. — Pa zar ne vidite, da je to golemi hrast?!

Djeca uzvikuju:

— Ah, jest! Jest! To je hrast!

Ako nije, dakle, lješnjak, pa neka bude hrast! Oni to dozvoljavaju bez velikog uzrujanja. Ide se dalje i dalje. Veliki grad ostaje sve više pod nogama i gubi se u magli, a planinari

Roditelji i djeco!

Patriotsku dužnost činite, ako čistite zube s DOMACOM prvorazredno i stručno priređenom pastom za zube

SALVODONT

Cijena tubi 5 din. Kod narudžbe od 1 dz. cijena 5 din. po tubi.

PROIZVODI DROGERIJA

SALVATOR, ZAGREB

ILICA 61.

se sve više i više uzdižu. Još prolaze poljima i kroz mala sela. Tu vide piceke (piliće) kako trčkaju, pa su zadržani, jer ih inače viđavaju jedino svezanih nogu na trgu. Pilići su jedini stvorovi iz životinjskog carstva koje oni točno poznaju. Sve im je drugo nepoznato. I poslije, kad susretoše zmiyu u šumi, oni stadoše blijedi i zaprepašteni prama njoj oko u oko. Zmija gleda u izletnike, trepće očima i mjeri ih od glave do pete. Učitelj je poplaši, a Štefek se tad ojunači, pa kriknu:

— Proklinjem te! Proklinjem te! Proklinjem te!

On veli da je upućen, kadgod sretne zmiyu, da je treba triput prokleti. Nju da je Bog prokleo.

— Ta nije, Štefek, Bog nikoga prokleo! On sve stvorove u prirodi jednako voli!

Tu se počese sada izletnici u gustoj šumi prepirati. Neki još uvijek nisu sigurni, može li se vjerovati ili ne u razne vještice, coprnice i druga neka prikazivanja. Štefek priča da je jednom u snu, u velikoj vrućici vidio, kako su ga pribili na križ, a on uzeo veliki nož, ..., oh! Trebalo je prekinuti takva pričanja. Prekidali su ih i gušteri što šuškašu kroz lišće, bježeći ispred izletnika, dok se njima od toga ledilo srce.

Međutim, da znadete i ovo: Kadgod su mali izletnici i malo sjeli da se odmore, već su otvarali uprtnjače i spremali se da jedu. Zato je odlučeno, da se ne dira u jelo, dok se na cilj ne stigne. I još ovo treba da znadete. Nisu oni znali onom stranom pravih staza, pa su basali po gori. To je silno strašilo Vladu i on je stalno rogoborio:

— Mi nećemo nikad stići do ruševina! Kumeki nas varaju.

Seljaci nisu varali, Vlado nije imao pravo, ali su zaista upućivali dosta zamršeno: — Idite pravo, pa onda skrenite desno. Udrate samo desno, a onda se držite lijevom uskom stazom.

Ēto tako. A tako se i ide gorom. I, još da znadete i ovo: Rudo se u šumi

bez pitanja nazobao nekih crnih bobica i kad je učitelj to saznao, gotovo se onesvjestio. Zabranio im je da ne smiju jesti nikakvih bobica bez njegovog pitanja, jer ih imade otrovnih.

— Bude li se Rudi smučilo, onda znadete što je...

— Da je otrovan! Veli jedan đak.

Svi su blijedi. Zato kad su se ipak popeli do starih zidina Rudo se odmah izgubio u grmlju, da se riješi »otrova«, dok su se drugi divili veličanstvenom izgledu, koji se pruža odavde na sve četiri strane.

Tu gore će ostati oko tri sata, da se naužiju divnog gorskog zraka i da se odmire. Sunce već vrlo toplo grije, a sa visokog Sljemena stalno piri svježiji vjetar. Zato gora nema nenasnosne vrućine. Kao da se voziš na lađi ili u autu.

Pod nogama silne avale i brežuljci, a Zagreb u daljini, da ti oči suze, ako želiš pronaći s mukom: školu, katedralu, kazalište i drugo. Da raširiš ruke, da se odbaciš i zaplivaš zrakom, eto tako otprilike mora da je onom, ko se vozi u aeroplanu!

Mali izletnici se ču gola svukoše. Ostadoše jedino u kratkim gaćicama. I odmah navališe na uprtinjače. Tomislav imade četvrt kilograma pišingerica. On pazi na bon-on. Kao da je u salonu. Skoči do učitelja i nudi:

— Izvolite!

Ali ne zaboravlja ni drugove. Svi su oni bili drugarski raspoloženi. Dijelili su jelo zajednički bez i trunka sebičnosti, a onda na kraju zalijevali kavom iz boca umjeso vode. Rudo je isto go. Kožu su mu ofurili, kad je bio vrlo mali, vrekom voćom. Promatramo ga. Veli on:

— Skoro mi je trbuh izišao van kroz tanku kožu.

— Juh! Ne pričaj o tom!

Uprtinjače su se ispraznile. Sve najfinije brzo je planulo. Ostao je suhi kruh. Sad se đaci razbježaše cijelim

starim gradom u igru. Vrijedni Štefek dolazi učitelju s prijedlogom:

— Da se najprije malo učimo?!

— Nipošto, Štefek! Uživaj bezbrižno u prirodi. Dosta smo se učili deset mjeseci.

— O, nije to previše deset mjeseci. Produžuje on dalje. Hm! Da mu vjerujemo? Ipak, ne prima se njegov predlog. Tomislav je našao golemog kukca s rogovima. Nosi ga na prutu i sili ga na gimnastičke vježbe. Svi kukca zovu atletičarom. A kad zaboraviše na čas na njega, on se pretvori u avijatičara. Raširi krila i odleti iznad gustih i nepreglednih šuma.

Stari grad je divna zгода za igranje skrivača. Prije nego što se počnu igrati, gospodin učitelj će ih fotografirati. Izabraše divnu sliku s pozadinom najvećom kulom. Kvrč! Gotovo je. To će biti zaista lijepa uspomena. Oni će si — vele — kupiti sličicu.

— I moja susjeda će si jednu kupiti! Veli dapače Štefek. Čak i to! Zaista, veliki interes u gradu postoji za taj naš izlet! Da neće možda doći i u novine?!

I poslije slikanja nastade igra. A što znači naći grm pun crvenih malina i braći ih vlastitim rukama! Kao u snu. I, ne znam, dokle bi igra trajala, da nije poslije sira i salame morila žed. Strašna čežnja za vodom ih je potjerala, da ostave ovo divno i čarobno brdo i da se upute dolje u kotlinu u selo, pa kući. Strašno je nesnosno bilo čekati. I, tek nakon sat i po hoda, padoše na Kulmerov vodovod u selu Lukšiću, srčuci vodu lakomo, kao da će cijeli vodovod usisati u se.

Bili su na po puta, kad li u gradu puče top. Podne je. Oho! Pa to će gospodin učitelj još stići u školu popodne.

To će biti iznenađenje za one dake. Tako je i bilo. Točno u pol dva došao je on u školu. Pocrnio je na suncu kao crnac. Dao je đacima da nešto pišu, a on se odmarao tako, da je sjeo na nisku stolicu među njih. Nije ga se niti primjećivalo. Otvaraju se vrata. Ulazi Franjo, koji redovno kasni u školu, a šaljivdžija je. Ogladava se. Aha! Nema nikog od starijih glava! Sad će on to izrabiti! Raskreči noge i nakloni se:

— Moj naklon! — U razredu smijeh.

— O, sluga pokoran, gospodo! — Još jači prasak smijeha.

— Haha! Hoho! Ruga im se Franjo. Učitelj skoči sa stolice. Guši se u smijehu. Franjo se skamenio. Nešto kasnije dođoše od kuće umiveni i preobučeni i nekoji đaci izletnici. Baš su junaci!

Zagreb

Mato Lovrak

Kod stare gradine

*Drač i korov do zidina
cvijeće šumsko guši,
vijor lomí, kamenje
sivo s grada ruši.*

*Vjekovi su prohujali — —
Negdje knjiga piše
i o moći i o ljudma
kojih nema više.*

*Upisan će u njoj ostati
mnogi spomen davni;
gradinu će vrijeme dugo
da sa zemljom spravni — —*

Samobor

BOGUMIL TONI

VRBASKA BANOVINA

Između Primorske i Savske banovine smještena je Vrbaska banovina koja na istoku graniči Drinskom banovinom.

Zapadni dio Vrbaske banovine sve do rijeke Sane i Vrbasa ispunjen je Krašom. Planine toga kraja samo su nastavak kraških gora koje su se pružile Savskom i Primorskom banovinom.

Tako se tu, u velikom zavoju Uninom pa sve do njene pritoke Sane, usadila ogromna, silnim šumama obrasla krečnjasta Grmeč planina. Dalje, pritoku Uninu Uncu na jugu, Šator Planina i njoj na istoku Vitorog kojoj se na zapadu prostire kraško Glamočko Polje. Sve te planine oskudijevaju vodom, tek se ne-